

SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 21 JUIN 1938.

**Projet de Loi permettant la création d'un
Institut d'étude Economique et Sociale
des Classes Moyennes.**

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le concept économique et social de « classes moyennes » correspond à une réalité des plus tangibles.

Toutefois, la plupart de ceux qui se sont occupés des questions se rapportant aux classes moyennes sont unanimes à reconnaître, avec le Commissaire Royal chargé par Nous d'une première étude, qu'il n'existe, quant à leur état économique et social, que bien peu de données scientifiquement établies. Les chiffres cités, les rapports et les discours, les articles de presse, les polémiques sont basés trop souvent sur des estimations insuffisamment fondées, sur des hypothèses et des comparaisons hasardeuses; leur divergence est de nature à leur enlever toute autorité.

Il s'ensuit que de nombreux problèmes ne peuvent être résolus ou ne le sont que d'une façon imparfaite; les pouvoirs publics hésitent à prendre certaines mesures réclamées par les

BELGISCHE SENAAAT

VERGADERING VAN 21 JUNI 1938.

**Wetsontwerp waarbij toelating wordt
verleend tot het oprichten van een
Economisch en Sociaal Instituut voor
den Middenstand.**

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Het economisch en sociaal begrip « middenstand » beantwoordt aan een zeer tastbare werkelijkheid.

Evenwel, zijn de meeste personiteiten die zich met middenstands-vraagstukken hebben beziggehouden eensgezind om vast te stellen, evenals de Koninklijke Commissaris die door Ons met een eerste studie belast werd, dat er nopens den economischen en socialen toestand van den middenstand slechts vrij weinig wetenschappelijk betrouwbare gegevens beschikbaar zijn. De aangehaalde cijfers, de verslagen en redevoeringen, de pers-artikelen en polemieken zijn al te vaak gesteund op onvoldoend gegronde ramingen, op veronderstellingen of gewaagde vergelijkingen; dit alles is zoo uiteenlopend van bewering dat alle gezag er wordt bij ingeboet.

Het gevolg van dezen toestand is dat talrijke vraagstukken niet kunnen worden opgelost of toch slechts een zeer onvolmaakte oplossing vinden; de openbare machten aarzelen zekere

classes moyennes, à défaut de pouvoir contrôler les éléments sur lesquels s'appuient ces revendications.

Pour remédier à cette situation, la création d'un organisme indépendant, à l'instar de ce qui a été fait dans d'autres pays, s'avère des plus utiles.

Cet organisme, dénommé « Institut d'Etude économique et sociale des Classes moyennes », procédera à toutes études et recherches utiles. La dénomination choisie reflète bien le programme assigné à ses travaux. En parlant d'état social, on vise évidemment aussi le degré de compétence et d'organisation professionnelles, ainsi que l'état culturel. Les résultats de ces études permettront au Gouvernement et aux représentants qualifiés des classes moyennes de se rendre mieux compte des difficultés qu'éprouvent ces dernières et des moyens propres à y parer. Les pouvoirs publics auront moins de peine à prendre, en connaissance de cause, les mesures qui s'imposent. Les dirigeants des groupements professionnels et interprofessionnels seront mieux à même de faire l'éducation des affiliés et de les aider par des conseils pratiques basés sur des données certaines.

L'institut sera donc essentiellement un organe d'étude.

Son attitude doit rester strictement objective sous peine d'enlever toute valeur aux conclusions de ses travaux.

door den middenstand geëischte maatregelen te treffen, daar zij de elementen welke aan deze eischen ten grondslag liggen niet kunnen controleren.

Om zulks te verhelpen, blijkt de oprichting van een onafhankelijk organisme, naar het voorbeeld van hetgeen in het buitenland werd verwezenlijkt, ten zeerste gewenscht.

Dit organisme, genaamd « Economisch en Sociaal Instituut voor den Middenstand », zal overgaan tot alle nuttige studiën en opzoekingen. De gekozen benaming geeft duidelijk het programma weer dat het instituut ten uitvoer te leggen heeft. Wanneer wordt gesproken van socialen toestand, wordt natuurlijk ook bedoeld de graad van beroepsbevoegdheid en- organisatie, alsook de cultureele toestand. De uitslagen van deze studiën zullen het de Regeering en de bevoegde vertegenwoordigers van den middenstand mogelijk maken zich beter rekenschap te geven van den oorsprong der moeilijkheden welke door deze klasse der bevolking worden ondervonden, alsmede van de maatregelen die daartegen zouden kunnen worden aangevend. De openbare machten zullen aldus gemakkelijker met kennis van zaken de geverge de maatregelen kunnen treffen. De leiders der professioneele en interprofessioneele groepeeringsen zullen beter in de mogelijkheid gesteld worden om de opleiding te maken van de bij hen aangesloten leden en deze behulpzaam te zijn met practische en op juiste gegevens gesteunde raadgevingen.

Dit instituut zal dus hoofdzakelijk een studieorganisme zijn.

De houding van het instituut moet volstrekt objectief blijven, zooniet zouden de besluiten waartoe zijn werkzaamheden zullen voeren geheel waardeeloos zij.

La détermination et la mise en application des mesures dont les résultats d'enquêtes feraient apparaître l'utilité appartiennent aux pouvoirs publics, qui auront seuls à en prendre l'initiative et à en porter la responsabilité.

L'institut, créé et subsidié par l'Etat, se trouvera sous l'autorité et le contrôle directs du Ministre qui a l'Administration des Classes Moyennes dans ses attributions. Les membres du Conseil d'Administration seront nommés par le Roi sur la proposition de ce même Ministre et choisis parmi les personnalités les mieux qualifiées, par leur situation ou par leur connaissance, pour donner au directeur et au personnel, chargés de la gestion journalière de l'institut, les directives les plus profitables quant aux recherches à entreprendre et à la documentation à réunir.

Les classes moyennes elles-mêmes peuvent beaucoup contribuer à la réussite des efforts de l'Institut en se prêtant sans difficulté aux enquêtes pour lesquelles leur concours serait demandé, par exemple, là où il s'agira de procéder à des études statistiques dont les données devraient être recherchées dans la consultation d'écritures commerciales.

Une collaboration ainsi comprise et fondée sur la confiance et la discrétion ne peut manquer d'être féconde en heureux résultats pour une classe sociale dont, au Congrès des Classes Moyennes de Gand en 1932, le Roi Albert disait que, saine et forte, elle formait l'épine dorsale de la Nation.

Le Gouvernement estime que la création de l'« Institut d'Etude économique et sociale des Classes moyennes » n'entraînera pas pour le budget

Het bepalen en het in toepassing brengen der maatregelen die, ingevolge de uitslagen der ingestelde opzoekingen, nuttig zouden blijken, behoorren tot de bevoegdheid van de openbare machten die alleen er het initiatief van te nemen hebben en de verantwoordelijkheid ervan te dragen.

Het instituut, door den Staat opgericht en van toelagen voorzien, zal onder het rechtstreeksch gezag en toezicht staan van den Minister tot wiens bevoegdheid de Administratie van het Middenstandswezen behoort. De leden van den beheerraad zullen worden benoemd door den Koning op de voordracht van denzelfden Minister en gekozen onder de personen die, hetzij wegens hun ambt, hetzij wegens hun kennis, het meest aangewezen blijken om den directeur en het personeel, belast met het dagelijksch beheer van het instituut, nuttige aanwijzingen te verstrekken in verband met de in te stellen onderzoeken en de te verzamelen documentatie.

De middenstandsklasse zelf kan veel bijdragen tot het welslagen der pogingen van het Instituut door zich bereidwillig te leenen tot de opzoekingen voor dewelke haar medewerking zou worden gevraagd, bij voorbeeld, wanneer het er op aankomt zekere statistische studiën te maken waarvan de gegevens door raadpleging van handelsbescheiden zouden moeten worden opgespoord.

Een aldus opgevatte samenwerking, gesteund op het vertrouwen en de bescheidenheid, zal voorzeker de beste vruchten afwerpen ten gunste van een klasse der samenleving, waarvan Koning Albert, op het Middenstandskongres te Gent in 1932, verklaarde dat zij, gezond en sterk, de ruggegraat is van de Natie.

De Regeering is van oordeel dat de oprichting van het « Economisch en Sociaal Instituut voor den Middenstand » voor het Rijksbudget geen te

(4)

de l'Etat de dépenses trop considérables, eu égard à l'objet poursuivi. Dans son esprit, la contribution de l'Etat ne devra pas dépasser le montant d'un million par an.

*Le Ministre des Affaires
Economiques, des Classes
Moyennes et de l'Agriculture,*

groote uitgaven zal meebrengen, rekening gehouden zijnde met het nagestreefde doel. Zij is van meening dat de staatsbijdrage een jaarlijksch beloop van één miljoen niet zal hoeven te overtreffen.

*De Minister van Econo-
mische Zaken, Midden-
stand en Landbouw,*

P. HEYMANS.

**Projet de Loi permettant la création d'un
Institut d'Etude Economique et Sociale
des Classes Moyennes.**

**Wetsontwerp waarbij toelating wordt
verleend tot het oprichten van een
Economisch en Sociaal Instituut voor
den Middenstand.**

Léopold III,

ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre
des Affaires Economiques, des Classes
Moyennes et de l'Agriculture,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires Econo-
miques, des Classes Moyennes et de
l'Agriculture est chargé de présenter,
en Notre nom, aux Chambres législa-
tives, le projet de loi dont le texte suit :

ARTICLE PREMIER.

Le Roi peut instituer un établisse-
ment public doté de la personnalité
civile, sous la dénomination « Institut
d'Etude économique et sociale des
Classes moyennes ».

ART. 2.

L'Institut est, sans préjudice des
dispositions de la présente loi, régi par
un règlement organique arrêté par le
Roi.

ART. 3.

L'Institut a pour objet d'étudier, de
manière continue, l'état économique et
social des classes moyennes artisanales,
industrielles et commerçantes.

Leopold III,

KONING DER BELGEN,

*Aan allen, tegenwoordigen en toeko-
menden, HEIL !*

Op de voordracht van Onzen Minis-
ter van Economische Zaken, Midden-
stand en Landbouw,

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ
BESLUITEN :

Onze Minister van Economische Za-
ken, Middenstand en Landbouw is
ermee belast, in Onzen naam, aan de
Wetgevende Kamers het wetsontwerp
aan te bieden waarvan de tekst hierna
volgt :

EERSTE ARTIKEL.

De Koning kan een openbare en met
rechtspersoonlijkheid bekleede instel-
ling oprichten, onder de benaming
« Economisch en Sociaal Instituut
voor den Middenstand ».

ART. 2.

Zonder dat wordt tekort gedaan aan
de beschikkingen van onderhavige wet,
wordt het Instituut beheerscht door
een organiek reglement door den Ko-
ning uitgevaardigd.

ART. 3.

Het Instituut heeft tot opdracht op
doorlopende wijze den economischen
en socialen toestand van den ambacht-,
nijverheid- en handeldrijvenden mid-
denstand te onderzoeken.

A cet effet, il établit la documentation générale nécessaire et procède à toutes études et recherches spéciales utiles.

ART. 4.

L'Institut établit chaque année le budget de dépenses et recettes de l'année suivante et le soumet à l'approbation du Ministre qui a l'administration des classes moyennes dans ses attributions.

Les ressources ordinaires de l'Institut consistent :

1° en une contribution annuelle de l'Etat;

2° en cotisations annuelles volontaires pouvant, notamment, émaner d'associations professionnelles et de particuliers.

Les ressources extraordinaires comprennent :

1° les dons et legs;

2° les excédents éventuels des recettes ordinaires.

L'affectation des ressources extraordinaires est déterminée par le Ministre sur la proposition du Conseil d'Administration de l'Institut.

ART. 5.

L'institut est administré par un Conseil d'administration composé de dix membres nommés par le Roi.

Deux de ceux-ci sont nommés sur des listes doubles de trois candidats présentées par le Conseil supérieur des Classes moyennes; deux autres sont nommés sur des listes doubles de trois candidats présentées par le Bureau permanent des Chambres des Métiers et Négoces.

Le Conseil d'administration ne peut comprendre plus de deux membres

Te dien einde, verzamelt het de noodige afgemeene documentatie en gaat het over tot alle nuttige speciale studiën en opzoekingen.

ART. 4.

Het Instituut maakt ieder jaar de begroting op van inkomsten en uitgaven voor het volgend jaar en onderwerpt deze aan de goedkeuring van den Minister die de administratie van het Middenstandswezen in zijn bevoegdheidsfeer heeft.

De gewone middelen van het Instituut zijn :

1° een jaarlijksche bijdrage van den Staat;

2° jaarlijksche vrijwillige bijdragen welke, onder meer, kunnen verleend worden door beroepsvereenigingen en particulieren.

De buitengewone middelen behelzen:

1° schenkingen en legaten;

2° de gebeurlijke overschotten van de gewone inkomsten.

De bestemming van de buitengewone middelen wordt bepaald door den Minister op de voordracht van den Raad van Beheer van het Instituut.

ART. 5.

Het instituut wordt beheerd door een Raad van Beheer bestaande uit tien leden benoemd door den Koning.

Onder hen, worden er twee benoemd op dubbele lijsten van drie kandidaten voorgedragen door den Hoogen Middenstandsraad; twee andere worden benoemd op dubbele lijsten van drie kandidaten voorgedragen door het Bestendig Bureel der Kamers van Ambachten en Neringen.

De Raad van Beheer mag niet meer dan twee leden tellen die deel uitma-

faisant partie des Chambres Législatives, des Conseils provinciaux ou communaux.

Le Roi désigne le président du Conseil d'administration parmi les membres de celui-ci.

La durée du mandat des membres est de quatre ans; les mandats sont renouvelés par moitié tous les deux ans; l'ordre de sortie est, pour la première fois, réglé par tirage au sort.

ART. 6.

L'institut est dirigé par un directeur nommé par le Roi et dont le traitement est fixé par le Ministre sur proposition du Conseil d'administration.

Les fonctions de directeur sont incompatibles avec celles de membre des Chambres Législatives, de conseiller provincial ou communal ou de bourgmestre et avec toute fonction dans une société commerciale ou à forme commerciale.

Le directeur remplit auprès du Conseil d'administration les fonctions de rapporteur et est chargé d'exécuter les décisions de celui-ci.

Il dirige les travaux de l'institut.

ART. 7.

Le Conseil d'administration arrête chaque année les comptes de l'Institut. Ces comptes sont transmis au Ministre et soumis, avec les pièces justificatives, au contrôle de la Cour des Comptes.

ART. 8.

Un délégué du Gouvernement, nommé par le Roi, surveille les travaux de l'institut; il assiste avec voix consultative aux délibérations du Conseil d'administration.

ken van de Wetgevende Kamers, van de Provincie- of Gemeenteraden.

De Koning duidt den Voorzitter van den Raad van Beheer aan onder dezes leden.

De duur van het mandaat der leden is vastgesteld op vier jaar; de mandaten worden, om de twee jaar, bij de helft vernieuwd; de volgorde der uit-treding wordt, voor de eerste maal, bepaald bij loting.

ART. 6.

Het instituut wordt bestuurd door een directeur benoemd door den Koning en wiens wedde door den Minister op voordracht van den Raad van Beheer wordt vastgesteld.

Er is onvereinigbaarheid tusschen het ambt van directeur en het ambt van lid der Wetgevende Kamers, van provincie- of gemeenteraadslid of van burgemeester en met elke functie in een handelsvennootschap of vennootschap onder handelsvorm.

De directeur vervult bij den Raad van Beheer de functies van verslaggever en is belast met de tenuitvoerlegging van dezes beslissingen.

Hij leidt de werkzaamheden van het instituut.

ART. 7.

De Raad van Beheer arresteert telkenjare de rekeningen van het instituut. Deze rekeningen worden overgemaakt aan den Minister en, samen met de adstructieve stukken, aan het toezicht van het Rekenhof onderworpen.

ART. 8.

Een afgevaardigde der Regeering, door den Koning benoemd, heeft het toezicht over de werkzaamheden van het instituut; hij neemt deel, aan de beraadslagingen van den Raad van Beheer en heeft raadgevende stem.

ART. 9.

Le Conseil d'administration adresse chaque année au Ministre un rapport général sur les travaux de l'institut.

ART. 10.

La liquidation de l'institut est prononcée et réglée par le Roi.

Donné à Bruxelles le 19 juin 1938.

ART. 9.

De Raad van Beheer laat telkenjare aan den Minister een algemeen verslag over de werkzaamheden van het instituut geworden.

ART. 10.

De likwidatie van het instituut wordt door den Koning uitgesproken en geregeld.

Gegeven te Brussel den 19 Juni 1938.

LEOPOLD.

Par le Roi :

*Le Ministre des Affaires Economiques,
des Classes Moyennes et de
l'Agriculture,*

Van 's Koningswege :

*De Minister van Economische Zaken,
Middenstand en Landbouw,*

P. HEYMANS.